

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
DLA GMINY BOGATYNIA NA ROK 2005**

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982r. (z późniejszymi zmianami), art. 4.1. stanowi, że prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych należy do zadań własnych gmin. Zgodnie z art. 4.2. realizacja tych zadań prowadzona jest w postaci gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2005 jest kontynuacją realizacji ogólnego programu sektorowego uchwalonego przez Radę Gminy i Miasta Bogatynia w dniu 5.10.1993r.(Uchwała nr 310/93),a oparty jest na założeniach narodowego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych opracowanego przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wytyczając zadania dla administracji państwowej formułuje on ogólne cele i strategie ,które powinny stanowić ramy działania administracji rządowej, centralnej i wojewódzkiej oraz samorządów terytorialnych.

Za realizację gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych odpowiada pełnomocnik Burmistrza ds. profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Gminny program rozwiązywania problemów alkoholowych realizowany jest przez Urząd Miasta i Gminy. Kontrolę merytoryczną nad programem sprawuje pełnomocnik Burmistrza d.s. rozwiązywania problemów alkoholowych.

I. Diagnoza stanu problemów alkoholowych oraz określenie specyfiki zjawisk związanych ze spożyciem alkoholu na terenie gminy Bogatynia

Od roku 1989 trwa w Polsce radykalna zmiana systemu społeczno-ekonomicznego. Jak wskazują doświadczenia historyczne, szybkie zmiany wywołują wiele nieprzewidzianych skutków. Transformacja ustrojowa, oprócz efektów pozytywnych, niesie za sobą wiele zagrożeń takich jak bezrobocie wzrost przestępczości, rozluźnienie więzi społecznych, rodzinnych itp. Wszystko to jest udziałem również gminy Bogatynia. Na terenie naszym

występują również dodatkowe czynniki sprzyjające patologii życia społecznego. Są to: zaangażowanie się wielu osób w handel przygraniczny kosztem życia rodzinnego, zwiększenie ludności napływowej, również ze środowisk kryminogennych, zorganizowany przemyt alkoholu i in.

Gmina Bogatynia liczy 25.825 osób, z których 19.629 zamieszkuje w mieście, reszta zaś to mieszkańcy 14 wsi.

Struktura zatrudnienia opiera się na dwóch dużych zakładach pracy: Kopalni Węgla Brunatnego „Turów” oraz Elektrowni „Turów”. Poza tym duża grupa osób utrzymuje się z handlu przygranicznego (targowisko w Sieniawce).

❖ **Dostępność napojów alkoholowych**

Ogółem na terenie miasta i gminy funkcjonuje **120** punktów sprzedaży alkoholu, w tym:

- gastronomia - 38 punkty
- sklepy - 82 punktów

Jeden punkt sprzedaży alkoholu przypada na **224** mieszkańców.

SZACUNKOWA SKALA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W NASZEJ GMINIE

Zgodnie z przelicznikiem standardowym opracowanym przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych skala problemów alkoholowych w naszej gminie przedstawia się następująco:

- **Liczba osób uzależnionych od alkoholu:**
500 - 750
- **Liczba osób dorosłych żyjących w rodzinach alkoholowych (współmałżonkowie, rodzice, rodzeństwo):**
950 - 1200
- **Liczba dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholików:**
950 - 1200
- **Liczba osób pijących szkodliwie, nie uzależnionych od alkoholu:**
1200 - 1600

II. Stan zasobów w sferze rozwiązywania problemów alkoholowych

❖ **Zespół terapeutyczny Ośrodka Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

Osoby uzależnione i członkowie ich rodzin mają do dyspozycji udział w grupach terapeutycznych (oddzielnie dla alkoholików, dla dorosłych członków ich rodzin oraz dla dzieci i młodzieży, a także w grupach samopomocowych AA i grupy wsparcia.

W Ośrodku Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zatrudnionych jest na umowę-zlecenie 6 osób w charakterze specjalistów i instruktorów terapii odwykowej. Mają oni wykształcenie kierunkowe zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej oraz zaleceniami Rady d.s. Potwierdzania Kwalifikacji zawodowych dla Osób Prowadzących Terapię Uzależnienia i Współuzależnienia.

W roku w programie terapeutycznym brało udział pacjenci uzależnieni i współuzależnieni. Osoby te uczestniczą w zajęciach terapeutycznych dwa razy w tygodniu przez okres 6-9 miesięcy.

❖ **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**

Osoby wyrządzające swym pićmi poważne szkody społeczne i nie chcące poddać się dobrowolnie leczeniu odwykowemu mogą być skierowane do gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w celu uruchomienia procedury sądowego zobowiązania do leczenia.

Wynagrodzenie członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych reguluje uchwała Rady MiG w Bogatyni z dnia 15 kwietnia 1998r. Wynosi ono 4% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w danym kwartale. Przysługuje ono za uczestnictwo w posiedzeniu komisji lub jej zespołów raz w miesiącu niezależnie od ilości odbytych posiedzeń.

❖ **Oddział Terapii Uzależnienia od Alkoholu Szpitala w Sieniawce**

Dysponujący 36 miejscami (w tym kobiecymi) oddział odwykowy realizuje intensywny program terapeutyczny leczenia odwykowego. Zajęcia odbywają się w godz. 8.00 – 21.00, prowadzone są przez specjalistów oraz instruktorów terapii uzależnień. Program leczniczy charakteryzuje się coraz większą skutecznością, czego dowodem są cykliczne spotkania byłych pacjentów utrzymujących trwałą abstynencję gromadzące coraz szersze rzesze uczestników.

Cały personel oddziału bierze udział w intensywnym podnoszeniu kwalifikacji zawodowych.

❖ **Punkt Interwencji Kryzysowej dla Ofiar Przemocy w Rodzinie**

W Ośrodku Rozwiązywania Problemów Alkoholowych odbywają się dyżury interwencyjno-wspierające dla ofiar przemocy domowej. Punkt Interwencji Kryzysowej współpracuje z Komisariatem Policji i Ośrodkiem Pomocy Społecznej m.in. w zakresie tzw. Niebieskich Kart, czyli specjalnej procedury prawnej dla tego typu wykroczeń i przestępstw. Jest on członkiem Ogólnopolskiego Porozumienia Osób i Organizacji Pomagających Ofiarom Przemocy w Rodzinie (Niebieska Linia). Punkt Interwencji Kryzysowej stara się koordynować działania związane z przemocą domową na terenie gminy.

Dyżury w punkcie pełnią dwie osoby po przeszkoleniach specjalistycznych.

❖ **Profilaktyka**

Działania profilaktyczne w szkołach realizowane są przez zatrudnionych tam pedagogów i wychowawców. Przedstawiciele każdej ze szkół mają ukończone

godzinne szkolenie w zakresie metod psychokorekcyjnych przygotowujących ich do samodzielnej pracy z młodzieżą w zakresie profilaktyki uzależnień.

W działaniach profilaktycznych uczestniczą także pracownicy Ośrodka Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz osoby, którym gmina zleca wykonanie programów.

Celem programów profilaktycznych realizowanych w bogatyńskich szkołach jest dostarczenie podstawowych wiadomości o środkach uzależniających i uzależnieniach oraz nauka umiejętności ułatwiających życie bez alkoholu.

W naszej gminie realizowany jest także zimowy i letni wypoczynek dzieci i młodzieży połączony z oddziaływaniami profilaktycznymi.

III. Podstawowe rodzaje problemów alkoholowych

1. Szkody występujące u osób pijących alkohol:

- samoniszczenie alkoholików,
- szkodliwe picie osób nieuzależnionych,
- picie dzieci i młodzieży.

2. Szkody u tych, którzy żyją w rodzinach alkoholowych:

- dorośli współżyjący z alkoholikami,
- dzieci alkoholików,
- dorosłe dzieci alkoholików.

3. Dezorganizacja środowiska pracy:

- absencja i wypadki,
- obniżenie wydajności pracy.

4. Naruszanie prawa i porządku przez osoby nietrzeźwe:

- przemoc w rodzinach alkoholowych,
- prowadzenie pojazdów w stanie nietrzeźwości.

5. Łamanie prawa przez rynek alkoholowy.

IV. Cele programu

1/ Zmniejszenie na terenie miasta i gminy nowych przypadków uzależnienia od alkoholu.

2/ Zmniejszenie na terenie miasta i gminy ilości i dolegliwości alkoholowych zaburzenia życia rodzinnego.

3/ Zmniejszenie ilości spożywanego na terenie miasta i gminy alkoholu ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży.

4/ Poszerzenie na terenie miasta zasobów służących profilaktyce i rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

5/ Stymulowanie na terenie miasta i gminy podaży napojów alkoholowych.

V. Założenia gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w roku 2005

1/ Zwiększenie dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.

Oddziaływania terapeutyczne w Ośrodku Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bogatyni mają charakter indywidualny i grupowy. Za każdy segment terapii odpowiada konkretny terapeuta.

Terapia grupowa:

Rodzaj zajęć	Termin
Prowadzenie grupy psychoedukacyjnej dla osób uzależnionych	1 raz w tygodniu - cały rok
Prowadzenie grupy zadaniowej dla uzależnionych	1 raz w tygodniu - cały rok
Prowadzenie grupy terapeutycznej dla rodzin osób uzależnionych (dla współuzależnionych)	1 raz w tygodniu - cały rok
Rozszerzony program terapii odwykowej dla pacjentów Ośrodka i Oddziału odwykowego w Sieniawce	1 raz w miesiącu - cały rok

Oddziaływania indywidualne:

Rodzaj zajęć	Termin
Działalność informacyjna, pierwszy kontakt z pacjentem, działalność gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	Codziennie, godz. 9.00-13.00 Cały rok
Indywidualne konsultacje psychologiczne	1 raz w tygodniu - cały rok

2/ Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.

Rodzaj zajęć	Termin
Dyżury w Punkcie Interwencji Kryzysowej	2 razy w tygodniu - cały rok
Spotkania pracowników Punktu Interwencji Kryzysowej z rodzicami, nauczycielami i uczniami zainteresowanych szkół i przedszkoli.	wg zapotrzebowania.
Koordinacja gminnych działań związanych ze współpracą różnych grup zawodowych działających w	

zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	Cały rok
---	----------

3/ Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Profilaktyka szkolna:

Rodzaj zajęć	Termin
Organizacja ferii zimowych oraz akcji letniej dla uczniów szkół bogatyńskich z rozbudowanym programem profilaktycznym.	luty lipiec
Organizacja programów profilaktycznych o charakterze informacyjnym i edukacyjnym dla uczniów i rodziców	cały rok
Dostarczanie informacji dla szkół o nowych propozycjach programów profilaktycznych	cały rok
Prowadzenie świetlicy o charakterze profilaktycznym	Marzec-grudzień

Inne działania o charakterze informacyjnym i edukacyjnym

Rodzaj zajęć	Termin
Dystrybucja wyników badań monitoringowych mających na celu zdiagnozowanie skali problemów alkoholowych, narkomańskich i przemocowych w naszej gminie a także badanie efektów prowadzonych działań – przygotowanie raportów diagnostycznych	do 30.09.04
Współpraca z telewizją lokalną – realizacja programów prezentujących działania Ośrodka Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	cały rok
Dystrybucja informatorów dotyczących działalności Ośrodka Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w miejscach publicznych.	cały rok
Kontynuacja współpracy z prasą lokalną i branżową w zakresie nagłaśniania realizacji programu gminnego	cały rok
Produkcja i dystrybucja ulotek i gadżetów o charakterze profilaktyczno – propagującym (szkoły, festyny).	cały rok

Objęcie dodatkowymi szkoleniami członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i grup zawodowych, ze szczególnym uwzględnieniem spraw związanych z przemocą w rodzinie.	cały rok
Wysyłanie osób związanych z realizacją programu gminnego na szkolenia organizowane przez Instytut Psychologii Zdrowia i inne.	cały rok

4/ Ustalanie szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz kontrola przestrzegania zasad obrotu tymi napojami.

- Zasady handlu napojami alkoholowymi regulowane są Uchwałą Nr XVII/137/2004 Rady Miasta i Gminy w Bogatyni z dnia 08 czerwca 2004 r. w sprawie ustalenia liczby sprzedaży napojów alkoholowych oraz usytuowania na terenie Miasta i Gminy Bogatynia.

Rodzaj zajęć	Termin
Opiniowanie wniosków o zezwolenie na handel napojami alkoholowymi	
Monitorowanie punktów sprzedaży napojów alkoholowych i występowanie o cofanie zezwoleń na sprzedaż w przypadku naruszenia przepisów lub stwierdzenia nieprawidłowości sprzedaży.	cały rok
Edukowanie sprzedawców w zakresie przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości	cały rok.

5/ Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.

Rodzaj zajęć	Termin
Współpraca z Oddziałem Odwykowym Szpitala w Sieniawce: <ul style="list-style-type: none"> - realizacja wspólnych z Ośrodkiem zadań terapeutycznych - partycypacja w kosztach szkoleń zawodowych dla personelu terapeutycznego oddziału. 	cały rok

Ścisłe współdziałanie Ośrodka Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a w szczególności Punktu Konsultacyjnego dla Ofiar Przemocy w Rodzinie z komisariatem policji i Ośrodkiem Pomocy Społecznej w ramach działań związanych z tzw. „Niebieską Kartą” oraz w ramach programu „Bezpieczna i Zdrowa Gmina”,	Cały rok
Kontynuowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi z Polski, Niemiec i Czech w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień.	Cały rok
Utrzymywanie kontaktów ze zgorzelecką Poradnią Uzależnień. W ośrodku będzie można otrzymać informacje dotyczące możliwości uzyskania pomocy w przypadku wystąpienia problemów związanych z narkomanią.	Cały rok
Udostępnianie grupom wsparcia pomieszczeń Ośrodka Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	cały rok
Utworzenie organizacji o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym	

6/ Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

Monitorowanie terenu gminy pod kątem promocji napojów alkoholowych przez podmioty gospodarcze oraz przestrzeganiu zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim, nietrzeźwym oraz pod zastaw i na kredyt.

VI. Gromadzenie środków finansowych na realizację gminnego programu

Środki na realizację programu gminnego mogą pochodzić z następujących źródeł:

1. Środki z budżetu gminnego przeznaczone na realizację zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. Środki dodatkowe pochodzące z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Środki te powinny odpowiadać łącznej wysokości opłat za zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych wnoszonych do kasy gminy przez właścicieli wszystkich punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych działających na terenie gminy.

Oplata za zezwolenie stanowi dochód gminy objęty budżetem, związany z realizacją zadań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Przewodniczący
Rady Gminy i Miasta w Bogatyni
Henryk Boruta